

meegesleurd door den bruisenden stroom van den tijd. En omdat hij tegelijk met dat medelijden tóch ook nog een schaduw van het oude kinderrespect had overgehouden, knikte hij zijn vader geruststellend toe.

„Zeker vader, ik zal gaan. Wees u maar niet ongerust over uw wijngaard; ik kan er vandaag wel wat tijd afnemen en zal er eens gaan kijken en opknappen, wat er noodig is, daar kunt u van op aan.” Daarbij rekte hij zijn armen als iemand, die zooveel krachten overheeft, dat hij er wel een dagtaak — als aalmoes — van weg-schenken kan, en keek met zelfbewuste oogen naar de heuvelhelling in de verte.

Toch voelde hij weer pijn over zijns vaders aangezicht trekken. Had hij te geringschattend gesproken? Den vader — dézen vader — een aalmoes toewerpen — ging dat? Nu ja, hij bedoelde het natuurlijk anders, maar wat voor hem een levenswerk was, kon 't voor den zoon niet zijn. De tijden veranderen nu eenmaal. 't Kwam er nu alleen maar op aan den ouden man en zichzelf gerust te stellen. Daarom beproefde hij zijn toon iets te veranderen: „Ja vader, ik zal gaan, nu dadelijk.” En om de laatste schaduw van twijfel van zijn vaders gelaat te doen verdwijnen, keerde hij zich af van zijn eigen arbeid en liep een eindweegs met den ouden man mee. Zoo gingen die twee zwijgend te zamen, tot waar de weg zich splitste, en bij het van elkander gaan wist de vader, dat de afstand nog nooit zoo groot was geweest als nu, ondanks de vriendelijke bereidwilligheid, waarmee zijn oudste het verzoek had opgenomen. En zoo groot werd zijn angst om hem, dien hij liefhad, dat hij bijna teruggekeerd was op den weg om zijn zoon nog in te halen en hem te smeeken, anders te zijn; om uit zijn hart te bannen de berekening en de wereldwijsheid en er weer in te laten wonen de liefde en eenvoud van vroeger, toen alles nog goed was en ongescheiden.

Maar tegelijkertijd wist de vader, dat de zoon nu niet te bereiken was. Wie zóó tegenover zijn vader kan staan, is niet onmiddellijk te helpen. Later misschien, later! Wie weet, wat de stilte van den wijngaard aan hem zou doen. Móesten daar niet alle goede kinder-

stemmen van vroeger weer opklinken in zijn hart? Op den wijngaard en de stille krachten die er huisden, wilde de vader vertrouwen. 't Behoorde alles bij elkaar, wat in zijn hart besloten lag; 't zou elkaar helpen en opvoeden tot het groote levensdoel.

Inmiddels was de zoon voortgestapt op den zonnigen weg, die dwars door de landerijen heen naar den wijngaard voerde. De zonnehitte had den grond overal doen barsten en heele kuilen waren gevuld met stof, dat opdwarrelde waar hij zijn voeten zette. Een aangename weg was 't niet, en ook niet zeer bemoedigend. Misschien was hij alleen maar begaanbaar voor zeer sterke naturen, of voor hen, die door een groote liefde gedreven werden, maar hem, die nu hier liep, leek hij een kwelling. De zon brandde op zijn leden en deed het bloed in zijn hoofd bonzen; en daarbij leek de weg zoo eindeloos lang. Dat was nog het allerergste. En dan, alles scheen zoo doelloos. Hoe meer de zoon zich van den vader verwijderde, des te doelloozer kwam hem deze geheele geschiedenis voor. Ginds lag de wijngaard, schemerig en onwezenlijk als een droom; het levensgeluk van zijn vader, maar niet van hemzelf. En daar ging hij, ver van de menschen, ver van het werk, dat hem noodig had, zijn krachten aan geven. Een offer voor een hersenschim! En door een van ouds overgebleven gevoelig plekje in zijn hart, had hij zich daartoe laten verleiden.

„Dwaasheid!” Plotseling stond de zoon stil en sprak 't woord hardop uit. „Dwaasheid, een offer voor een hersenschim!” Ja, zoo was het; en omdat hij dat nu zoo opeens zoo verrassend duidelijk zag, vond hij 't ook noodzakelijk, om meteen om te keeren.

„Ik moet toch wel erg in de war zijn geweest, daarstraks, toen ik 't aan vader beloofde. Vader heeft ook zoo'n eigenaardige manier om je aan te kijken. In ieder geval is 't goed, dat nu mijn gezond verstand blijkbaar weer teruggekomen is,” bedacht hij op den terugweg. „En wat vader betreft, die moet deze dingen op den duur maar leeren begrijpen.”

Toen hij een klein uur later weer op zijn gewone plaats stond, en den knechten dit en dat toeriep, leek de heele gebeurtenis hem

een vreemde droom, waarover hij alleen nog maar heimelijk glimlachen kon, terwijl hij besloot zich gewapend te houden tegen een herhaling van 't geval.

Maar de vader was gaan zoeken naar zijn anderen, zijn jongsten zoon. Zeker was zijn hart toch nog niet geheel gerust over den ijver en de trouw van zijn oudste, en 't kan ook wel zijn, dat hij, die van verre de ranken zag beven en de druiven zag blauwen, ook hem had gezien, die in zijn plotselingen ommekeer een verrader was geworden van zijns vaders zaak.

En de jongste? Ach, die!

Die leek zoo heel ver af te staan van alles, wat zijns vaders rijkdom uitmaakte. De rijke bezittingen vonden alleen nog maar genade in zijn oogen als bron van inkomsten, en de wijngaard: „Ach, vader, wezenlijk, 't is maar een klein stukje op de groote wereld. U ziet hem mooi en belangrijk, maar 't is toch slechts een deeltje van 't groote geheel. U kunt niet vergen, dat ik me daar om bekommer. Er zijn grootere en schoonere dingen te verkrijgen in 't leven. Maar dan moet het ook ten volle geleefd worden, geheel en gansch, niet weggedoken achter uw hooge muren. Neen, hier me opsluiten en uw werk doen, 't zou als een gevangenis voor me zijn. Dat kunt u niet van me verlangen.”

De vader had het ook niet verlangd, omdat hij niet als afgedwongen slavenwerk wilde aannemen, wat zijn zoon hem uit liefde behoorde te schenken. En zoo was dan nu de zoon bezig het leven te leven, geheel en gansch. De vader wist, dat hij alle muren van bewaring en voorzorg, die lange jaren van liefde om hem hadden opgericht, verbroken had, en als een jong paard, dat plots de wijde vlakke voor zich ziet en den prikkelenden geur der kruiden insnuift, ongebreideld op 't leven was losgestormd.

Bij de groote hoofdboort zag de vader hem staan, terwijl hij nog een laatste bevel gaf aan zijn knecht, voor hij uitreed, en ondanks alles voelde de vader een diepe, warme blijdschap in zich opstijgen over deze jonge, bloeiende gestalte, die zijn zoon was. Als die eens de richting van zijn leven veranderde; als die eens de teugels om-

wierp met forschen ruk, omdat hij niet anders kón. Zijn brandend levensverlangen gericht op het werk van den vader, in plaats van op vreemde, onwezenlijke dingen — hij in den wijngaard met zijn stalen kracht en open oog.

„Jongen, zou je vandaag niet in den wijngaard kunnen werken; 't is niet in orde daarginds en ik heb mijn twee sterke zoons noodig om me weer gerust te stellen.”

't Leek den vader na hetgeen er zoeven door zijn gedachten gegaan was, zoo gewoon, om dit verzoek te doen, dat hij de vraag stelde, alsof er nooit een scheiding tusschen hen geweest was.

Verrast keek de jongste om. Hij had zijn vader niet zien aankomen en ook in 't geheel niet aan hem gedacht. Er gingen immers dikwijls vele dagen voorbij, waarin ze elkaar niet zagen. Waarom stond nu vader plotseling naast hem, en waarom leek hij 't zoo geheel vanzelfsprekend te vinden, dat de zoon in den wijngaard ging werken? Hij, die zich gekleed had voor een feest en verwacht werd door zijn vrienden. De jongste zoon voelde zich geprikkeld, want hij meende bedreigd te worden in zijn moeizaam veroverde vrijheid, en ook was er een aarzelende stem in zijn hart die hem aanmaande te kiezen — om het beste te kiezen — den vader en zijn werk. Hij kende die stem wel, ze was gewoonlijk gemakkelijk te overschreeuwen, maar nu leek ze luider en krachtiger dan ooit. En schreide daar in de verre diepten van zijn bestaan niet zachtjes het heimwee mee, het nooit-gestild verlangen, dat altijd klaagde, als een koningskind in den kerker?

't Moest toch wel zoo zijn, dat de vader het geweten was van zijn zoons, want ook deze jongste stond en luisterde een oogenblik, zooals hij in lang niet gedaan had.

Maar plotseling schudde hij alle twijfelende gedachtenforsch van zich af. Zijn oogen kregen een harde, afwijzende uitdrukking en terwijl hij de teugels van zijn rijpaard steviger vastgreep, klonk de beslissing: „Neen vader, nu niet, en nooit. Dát kan ik niet; ik moet de vrijheid hebben.”

Als iemand, die in één uur vele jaren ouder is geworden, stond de

vader daar en hoorde het hoefgetrappel snel verklinken; daar ging het den hoek om, daar verdoofde het op den zandigen landweg.

De hoop moest toch een oogenblik wel zeer sterk opgebloeid zijn, dat nu de terugslag zoo groot was. De knechts keken hem na, toen hij met gebogen rug op 't huis toeliep en schudden stil hun hoofd in machteloos medelijden. „Nu heeft zijn zoon hem op 't hart getrapt,” zei een oude knecht, die er zelf uitzag, alsof het leven hem vele wonden had toegebracht, „maar in de Hemelsche boeken worden zulke dingen opgeschreven, en eens zullen de Engelen alles voorlezen — dat zal dan de Dag van Vergelding zijn.”

„Dat is mogelijk,” was 't antwoord. „Maar weet je wat ik denk? Als de vader kan, zal hij dat schrift weer uitwisschen, al moest hij het doen met zijn eigen hartebloed. Heb je zijn oogen niet gezien? Zijn liefde is gewond, maar ze is niet gedood, en de hoop is nu terneergeslagen als koren na een onweersbui, maar ze zal zich weer oprichten, let maar op mijn woorden.”

Waar bleef toch de feestvreugde?

De jonge ruiter probeerde haar te ontdekken aan den blauwen hemel, waar de zonneglansen hun verblindend spel speelden. Hij zocht haar boven de bloeiende velden, waar 't kleine leven dartzoemde en gonsde; ook in 't verre verschiet, ginds in de groote stad, waar de vrienden hem wachtten met vroolijke vrijheid en gullen overvloed.

Waar was ze toch, de feestvreugde, waarnaar zijn hart verlangde, en waarnaar zijn zinnen gespannen tastten?

Of was 't, omdat op dien ganschen rit de vader met hem ging, dat de feestvreugde niet recht komen wilde? Ja, 't was vreemd, maar de ruiter zag hem duidelijk staan, midden op den weg, de oogen op hem gericht. Wie kon zóó kijken als vader? Die blik ging regelrecht naar het hart en de zoon voelde al het zoekende en terugroepende verlangen in zijn vaders oogen, en even rees heel van verre de schaduw van mogelijkheid op: als ik 't eens deed? als ik eens terugkeerde?

„Geef je krachten aan mijn zaak, mijn jongen — je weet wel, — den wijngaard. — Zie, daar gaat de hooge poort open, wijd, wijd, de poort van een heiligdom. Weet je het nog? De paden verliezen er zich in geheimzinnigheid alsof aan 't eind er van de eeuwigheid begon, en het zonlicht valt er rein en stil naar binnen. En Gods adem streelt de ranken. — Weet je het nog? Dat is het geluk. En dan 's avonds naar het hooge huis gaan en als een eerlijk man voor den vader verschijnen: „Vader, uit uw wijngaard kom ik;” zóó thuis te komen, dat is ook geluk.”

Plotseling bemerkte de ruiter hoe zijn leven van vrijheid bedreigd werd door dat alles en daarom wendde hij zijn oogen af en dwong zijn gedachten zich te bepalen bij het koren, dat zoo bijzonder mooi stond dit jaar, bij het vee in de weide, dat loom een schaduwplekje zocht om te rusten van het zonnegloeien, en langzamerhand voelde hij zich reeds weer meester worden van den toestand, toen hij opeens zijn vader weer zag staan tusschen de akkers. Met de linkerhand overschaduwde hij de oogen, als een, die gespannen zoekt, of de veel verwachte nog niet in aantocht is.

„Weet je het nog? Je liep er aan vaders hand, en de vreugde van het Hemelrijk was in je hart en in je oogen, en niets leek je begeerlijker, dan in den wijngaard te werken, tot de avond valt. En in de verte de gouden vreugde van het oogstfeest. Wat denk je nu te doen, als het oogstfeest komt, jij, die niet hebt willen meearbeiden?”

Ai, daar kreeg het paard een scherp tik met de rijzweep, zoodat het verontwaardigd, in steigerenden draf voortvloog over den weg.

„Ik word krankzinnig,” dacht de ruiter; „de zon weekt mijn hersenen tot een onbruikbare massa. Ik zie menschen, waar niemand is en ik hoor stemmen, die niet bestaan. 't Wordt tijd, dat ik in een normale omgeving kom.”

Een tijdlang hoorde hij nu niets dan het suizen van den wind om zijn slapen en zag hij niets anders dan de gelijkmatige deining van den bruinen paardekop vóór hem, met terzijde het schimmig beweeg

van het voorbij-ijlend landschap. Totdat het dier, daar er geen verdere aansporing volgde, vanzelf den draf vertraagde en in zijn ouden gang verviel, zonder dat zijn meester er iets van scheen te bemerken.

De zaak was, dat die het veel te druk had, om op zijn paard te letten. Na de eerste verdooving van het wild opgezweepte draven had hij duidelijk het gevoel gehad, dat hij vluchtte, als een lafaard, en omdat hij met zijn jonge, sterke levenskrachten lafheid als iets geheel ontoelaatbaars beschouwde, was hij nu bezig de zaak met zijn vader uit te praten. Want de vader stond nu aldoor naast hem en zag hem aan. „Weet je het nog? de vreugde van het Hemelrijk en eindelijk het Oogstfeest; hooger is er niet.” En een oogenblik later: „Rechte lijnen trekken, jongen, met minder dan rechte lijnen kan het niet toe, nu niet en nooit — en al zie je ook niet, waar de lijn in uitloopen zal, het stuk, dat je nu in je macht hebt, moet recht zijn.”

Stil luisterde nu de zoon, met naar-binnen-gekeerde oogen. Daar was het koningskind, dat schreide, dat schreide om zijn vrijheid. Daar was de vader, die hem den sleutel van den kerker in de handen gaf. Nu moest de beslissing vallen.

Maar nog draalde de hand die den sleutel hield. Toen was het alsof de vader met een laatste gebaar van liefde een muur wegtrok voor de oogen van zijn koningskind, opdat hij voor één oogenblik zijn vaders gansche heerlijkheid zou zien.

En de jonge ruiter zat, onbeweeglijk nu, het hoofd in de handen gebogen, hij, de voortvluchtige — een koningskind

Een minuut, een eeuwigheid ging voorbij, toen richtte hij zich op, sloeg de hand in de teugels, zoodat er een siddering ging door het dier, dat hem droeg. „We moeten keeren, jongen, dat was het wachtwoord, dat ik hoorde; kom, zóó, zóó ja, nu mag je weer draven gaan.”

Zoo reden ze terug in den toenemenden zonnebrand; de hitte leek op te stijgen van den weg en aan te komen golven van de velden terzijde, maar de ruiter scheen er geen last van te hebben. Die had het nog steeds veel te druk om op de uitwendige dingen te letten.

Daar was, ondanks de dingen, die hij gezien en beleefd had, toch weer een twijfelende onrust over hem gekomen.

„Wonderlijk, wonderlijk,” dacht hij, „ben ik het wezenlijk zelf, die hier terugrijd? En moeten ze nu daarginds tevergeefs op me wachten? Ja, voor mij komen nu de moeiten en de zorgen, terwijl de lichte feestvreugde voor anderen blijft”

„En zonder feestvreugde kan ik niet leven”

Maar wilde niet iemand hem daar de teugels ontnemen en 't paard weer laten omdraaien? Het bloed steeg den jongen ruiter naar 't hoofd en steviger hield zijn hand de leidsels vast. „Vreugde? ik moet vasthouden aan wat ik daarstraks gezien heb, met beide handen vasthouden, want dat wás waarheid en dát wás immers vreugde, zóó zuiver als ik nog nooit gevonden heb.”

In de verte dook reeds vaders huis op, veilig tusschen hoog geboomte. Daar was reeds het bochtige inslaan van den zandweg, daar schemerde ook reeds in verre eenzaamheid de wijngaard, dien hij zich gekozen had.

Hel vlamde plotseling nog eens het verlangen in hem op om terug te keeren en onwillekeurig keerde hij zich half om in het zadel om met zijn oogen de stad te zoeken, waarin hij zooveel verwachtingen achterliet. Toen zag hij hoe een zware bui zich samenvakte boven de verre huizenmassa; kwamen die wolken van boven neergedaald, of stootte de stad zelf die duisternissen uit? „Is alles dan anders, vandaag? Zoo heb ik de stad immers nog nooit gezien. En vaders wijngaard ligt in ongerepten glans, alsof geen duisternis ooit vat op haar zal kunnen krijgen. En zoo rijd ik toch het licht tegemoet, hoewel het bijna te bewijzen is, dat mijn leven nu donker zal worden van ernst en arbeid”

„Natuurlijk kan ik vader niet onder de oogen komen vóórdát ik daarginds gewerkt heb,” en voort haastte zich de jongste zoon over het oneffen wijnbergpad. Zijn paard had hij thuis bezorgd, omdat hij meende, dat iemand, die, zooals hij, bijna een verrader geworden was, niet hoog te paard gezeten behoefde aan te komen.

En zoo ging hij te voet, evenals vroeger, en duidelijk had hij het gevoel, dat ook nu zijn vader naast hem ging. Het viel hem zelf op, hoe wonderlijk dit eigenlijk was: hij, de gevierde, de toonaangevende eerste onder zijn vrienden daarginds, hier gedwee voortstappend als een kind aan vaders hand, blij in het vooruitzicht van een moeitevollen arbeidsdag; maar de tegenstelling verontrustte hem nu niet meer. Slechts een glimlach had hij er voor over, geheimnisvol als van een, die begonnen is met de onzichtbare dingen rekening te houden.

Dien avond kwamen er twee zoons naar het hooge huis, beiden in arbeidskleeren en vermoeid van de zware dagtaak. Maar toen ze voor hun vader stonden en de dóór-ziende oogen op zich gevestigd voelden, moest de oudste zijn blikken afwenden en zwervend zoeken naar iets, waarachter hij zich zou kunnen verbergen, doch de jongste trad den vader tegemoet, met gebogen hoofd: „Vader, ik heb veel verzuimd, ik ben te laat begonnen . . .” Daar voelde hij, hoe een hand bemoedigend op zijn hoofd werd gelegd en klonk het woord hem in de ooren, waarnaar hij den ganschen dag verlangd had: „Je hebt mijn wil gedaan”.

Toen wist hij, dat dit het geluk was.

DE MEESTER.

Aan F. S.

Hij opende voor hen de boeken :
historie — schoonheid — wetenschap —
liet nimmer tevergeefs hen zoeken,
ging vóór, verklaarde, stap voor stap.

Hij opende ook het Boek des Levens,
wees hun er àlle heerlijkheid:
„Gode is der straf — én des vergevens!” —
— sprak met hen in eenvoudigheid.

Hij opende ook hunne harten,
gaf eigen zielsbezit aan hen,
was vriend in vreugde, vriend in smarte,
want Jezus zelve leefde in hem.

A. J. D. VAN OOSTEN.

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
Ds. W. M. le Cointre — De kindermoord te Bethlehem	1
G. Sevensma—Themmen — De sterkte van het oude leven	18
D. Hogenbirk Jzn. — De boschmannetjes	39
J. L. F. de Liefde — Fritsje en de geheimzinnige gebeurtenis	75
Herman Hana — Het kind in de schilderkunst	81
W. G. van de Hulst — Als 'n oude romance	113
Frans van Schotelveld — Sloeberke op het feest van Breughel	129
Jan H. de Groot — Sneeuwgevecht	142
L. A. Lever—Brouwer — De tweede	143
Jan H. de Groot — De drie jongeren in den oven	153
A. J. D. van Oosten — Middagwandeling door Rotterdam	154
Joh. P. Ruijs — De boodschap	155
K. Lantermans — Jan Sanders	166
Dr. J. R. Callenbach — De Galileesche zee	177
J. K. van Eerbeek — De Koksiaan	201
M. A. M. Renes—Bolding — Ommekeer	229
A. J. D. van Oosten — De Meester	244